Учѣте ся брати мои,
Думайте читайте

СВОБОДА

„Въ своей хатѣ своя правда

И сила и воля"
Шевченко.

И чужому научайтесь
Свого не цурайтесь

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА".

Число 17. ДЖЕРСІ СІТІ. Н. Д. Середа 5-го Юнія 1895. ГОДЪ III.

Будуча кампанія выборча въ Галичинѣ.

Стоимо передъ хвилею важною въ житю нашого народа въ Галичинѣ — а се передъ кампанію выборчою, котра буде далеко интереснѣйшою, якъ була коли небудь передъ тымъ.

Звѣстна всѣмъ ординація выборча въ Австріи, ще въ свѣжой памяти маютъ деяки нашѝ люде, якъ тіи выборы переводятъ ся въ Галичинѣ, але може не всѣмъ звѣстно, яку ролю вôдограти маютъ Русины въ Галичинѣ въ надходячахъ выборахъ. Щобъ пояснити хотъ троха політичне становиско Русиновъ — ихъ вôдношеня до ряду австрійского, треба конечно, бодай кôлькома реченями сягнути въ минувшôсть. Русины въ Галичинѣ занимаютъ таке становиско суспôльне въ Австріи що при теперѣшной, крайно несправедливой орденаціи выборчой — суть въ соймѣ краєвомъ и въ радѣ державной въ великой ряжачой меньшости хоть числомъ далеко перевысшаютъ поляковъ. Будучи ще до того бѣдными и немаючи майже независимой добре політично выхованой интеліґенціи, тратятъ черезъ перекупство и гнетъ зô стороны правительства и поляковъ звычайно бôльшу половину тыхъ то бѣдныхъ мандатôвъ, котрѝ имъ та лиха ординація выборча признає. А до траченя тыхъ жебручихъ мандатôвъ причиняютъ ся и домовѝ крамоли, – партіи особистіи, – котрѝ зъѣдаютъ найбôльше силъ животныхъ въ народѣ. —

Цѣкава констиеляція партійна пôдъ теперѣшну хвилю мѣжь Русинами въ Галичинѣ. Партія народовецка, партія москальофільска, партія клерикальна й партія радикальна. Здавалось бы на око, що може за богато партіи, однакъ на нашъ поглядъ то се звычайнѝ проявы въ житю руского народу. Розходить ся лишь о се, щобъ тіи всѣ партіи були зрѣло політичными партіями безъ того правительственного сервилізму, на якіи деяки зъ нихъ куляютъ.

Я зачну вôдъ характеристики партіи народовской.

Ся партія дѣлитъ ся нинѣ на двѣ партіи — опозиційну и правительственну, на чолѣ опозиційнои стоитъ нинѣ ще посолъ Романчукъ — а на чолѣ другой посолъ Барвѣнскій. Москальофілска партія грозить своєю опозиціею, але въ дѣйсности есть ще бôльше вôдъ всѣхъ другихъ сервілистичною. Партія клерикальна въ роли політичной есть вôдламкомъ партіи народовско-правительственной. Въ конци партія радикальна есть строго опозиційна, але слаба числено. И тіи всѣ партіи, кождя зъ особна ставляти-ме въ недалекой будучинѣ своихъ кандидатôвъ — буде за ними агитовати, про нихъ бороти ся. Быборы всяки суть вельми важною хвилею въ житю кождого народа. Свобода слова запоручена законами австрійскими на перед-выборчихъ зборахъ подаютъ нагоду кандидатамъ на послôвъ высказовати безъ цензуры свои переконаня політичнѝ, погляды на квестіи скопомічнѝ, культурнѝ и суспôльнѝ. Борба выборча слибъ она була лишь морально безъ пресіи свобôдна, слибъ то була борба принципіяльна, причинялась бы дуже до політичного образованя народу. Однакожь въ Галичинѣ есть се борба кастова, борба о синекуры и авнси на всякій случай, борба дуже гидка.

И до такой то борбы станутъ не за довго Русины въ Галичинѣ. Намѣсникъ галицкій, бутный хляхтичь К. Бедені вже за здалегôдъ поіменувавъ рускихъ послôвъ, уже давно потвердивъ ліству предложену ему посломъ Барвѣнскимъ. Опозіційнѝ народовцѣ може выпорютъ собѣ двохъ, або и трохъ послôвъ – хоть и се станесь зъ згодою правительства.—

Москальофільцямъ дасть правительство для консеквенціи зъ одного посла щось въ родѣ Шараневича, котрый есть бôльше правительственный, якъ самъ п Барвѣнскій а радикалôвъ стане поборювати и правительство и всѣ прочѝ братнѣ партіи.

Для чого? пытає ктось. Зъ простого якогось страху передъ „чимсь" що всѣ уважаютъ дуже небезпечнымъ для державы — а зъ того „щось" мало кто вмѣє собѣ докладну справу здати.

Сли будучѝ выборы такъ выйдутъ а що бôльше меньше такъ то мы певнѝ — то найбôльше на тôмъ потерпить бѣднѣй народъ, котрій вже и такъ зъ гаразду великого наставивъ ся до Бразиліи. Кампанія выборча здеморализуе нарôдъ до решти а будучѝ заступники выжебраютъ для себе тлустѝ посады, для своихъ сынôвъ ситпендіи для руского мужика написи на п. к. старостве и рускій жебручій кій Caveant consules кличемо до васъ изъ за широкого океану — мы, що творимо зъ вами одну велику руску семю. Мы зъ обуреніемъ глядимо на вашѝ пôдлѣи поступки на кривды якіи вы наносите бѣдному але чесному народови.

Разъ на завше.

Америк. „Viestnik" зôставъ пораженный сонѣчнымъ ударомъ и терпить на спарине мозгу, котрый му зводивъ ся такъ, що не може мыслити головою але за.. Пôдъ впливомъ анормального свого умыслового стану, писавъ въ 19 члѣ чи мало дурницъ и брехнѣ на такъ поважану газѐту якъ „Свобода", котрой артикулы цѣнять ся фаховими людьми высоко и котра крôмъ того мае значенє въ журналистичной громадѣ.

Въ статіи „Примѣчаніе и поясненія", въ котрой примѣчае лишень свою власну,рôдну глупоту и вмѣсто пояснити, ще бôльше затемнює тую рѣчь, о котрôй ниже — въ тôй то отже статіи Вѣстникъ тримаючись зъ болю сердця за животъ, бтксае, плаче, нарѣкае, проливае крокодилячѝ слезы же св. римскій престолъ такъ мало опѣкуєсь педлярами и що не хоче зробити одного зъ нихъ епископомъ для Америки а Редактора вôдъ Вѣстника не гадае за его заслуги вознести о въ почетъ барана фонъ або що инше.

Viestnik не тôлько скаржить ся на св. римскій престолъ, але и на апостольского делегата же той не мае до педлярôвъ не тôлько якого такого довѣрія, але и найменьшого зауфаня не мае.

На се кажемо шановному Вѣстнику, що его гнѣвъ есть безпôдставный противъ св. римского престола и проти апостольского делегата, бо въ Римѣ и въ Washington-ѣ добре знаютъ: же для руского гр. кат. народу въ Америцѣ треба рускихъ а не мадярскихъ священникôвъ — а не може Римъ и его делегатъ анѣ довѣрія анѣ зауфаня мати до священникôвъ зъ угорской стороны (тутъ не говоримо о всѣхъ.) котрѝ дали доказъ що за кводра вôдступили вôдъ правдивой церкви, де ще зъ Галицкихъ рускихъ священникôвъ того анѣ одинъ не зробивъ.

Найпаче продзюравила воловe серце Вѣстника моя статія пôдъ заглавіємъ ‚правда въ очи коле'. Сю правду котра була высказана смѣло и явно въ той статіи, стараєсь Вѣстникъ черезъ свого якогось безменного дописователя, заступити брехню, перекрученемъ фактôвъ, личною уразою а дуже плыткими дотипами.

Найбôльшимъ доказомъ, що въ статіи помѣщено и въ Вѣстнику знаходить ся самая ложь есть се, що авторъ статіи страха ради не пôдписавъ свого имени и тымъ самымъ уважае все тимъ написане за неправду а себе зве „одкровеннымъ брехуномъ".

Шановный „откровеный" а скрытій брехачь закидае „Свободѣ" що она баламутниця. — Справдѣ она побаламутила въ злодійскôмъ дѣлѣ нашого кума, але отворила людямъ очи и вказала кого маютъ стеречи ся а кого тримати ся и правда вколола въ очи и до теперь коли бо „Свобода', лишень ПРАВДУ ЛЮБИТЬ а ей редакторъ руководить ся справедливостію.

Дальше, закидуєсь намъ що „Свобода" не мае убѣжденій. — Справдѣ „Свобода" „убѣжденній' въ своимъ словари не мае, але мае за тесвои святѝ, сильнѝ и незмѣннѝ переконаня. Русь любити, Руси служити, за Русь душу и тѣло положити!. — просвѣщати Рускій нарôдъ, вказовати дорогу до правды, добра и волѣ. боронити народнѝ интереса, хоронити нарôдъ рускій вôдъ вынародовленя ся тутъ въ Америцѣ, вщѣпляти въ его серце замилованє и хоть до читаня рускихъ книжокъ, газетъ, пôдтримовати въ немъ руского патріотичного духа и надію на лучше будуще перестерѣгати малозрячихъ щобъ не перлись тутъ въ Америцѣ до москалѣвъ, ляхôвъ, словакôвъ, мадяръ — але щобъ хоронили свою національнôсть, свою мову и горнулись до Народного „С о ю з а". „Свобода' повна святой любви ко своему народу, крôмъ того вôдзываєсь разъ вразъ голосно до своихъ людей, щобъ тримались сильно и не похитно одной и то святой католицкой римской церкви и свого прехорошого руского обряду.

Ото переконаня „Свободы", ото ей проста выточена дорога до певной и правдивой меты, ото ей идеали въ котрыхъ кохалась, котрыми дальше истнує и скотрыми розходить ся помѣжь рускій нарôдъ зъ погôднымъ чоломъ зъ пôкойною совѣстію, бо „Свобода" не далась пôдкупити и свою непорочнôсть не спродала за кводра, якъ то за кводра спродали свою совѣсть и честь бувшѝ не давно покровителѣ Viestnika и его „убѣжденій"!.

Най буде намъ вôльно попытатись Viestnik-а якъ и „Откровенного" скрытого дописувателя, — най намъ скажутъ „откровенно" явно и славно якіи ихъ суть властивѝ переконаня або подротярски „убѣжденія"? Яка ихъ обохъ вѣра? Яка нарôдность? Яка мова и звôдки походятъ чого хочутъ, до чого прямуютъ, яке провѣдѣне надъ ними яка ихъ ме-

SVOBODA

(LIBERTY.)

Weekly Paper

The only Russian political paper in this Country and has a largest circulation through the United States and is an invaluable advertising medium.

Предплата рôчна 2.00
До старого краю.......... 2.50

Вcѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресу:
To "Svoboda" Printing Office
48 William Str.
Jersey City Hights, N. J.

Наша газета выходить що тыждня въ Середу.

All money or money orders should be addressed to:
„Svoboda" Printing Office
48 William Str.
Jersey City, Hights N. J.

Entered at the post office at Jersey City, N. J., as second class mail matter.

та и цѣль въ Америцѣ? Ану скажѣте панове най [illegible] и люде знають и най уже разъ осудять насъ!.

Авторъ статіи, откровеный брехачь и безъ сорому пôдлець, вмѣняє „Свободѣ" во зло що она постарала ся о заложенє „Союза" тутъ въ Америцѣ. Мы знаємо що нарожденє Союза было смертію багтаинкарскому царству въ Америцѣ. Отже вôдси ворогованє, лайка бо правда въ очи коле.

Появленє „Свободы" было погиблею вороговъ перекôнчиковъ. Правда высказана „Свободою" есть колючимъ тернемъ въ безсоромныхъ очахъ нашихъ противниковъ. Но не одовга щезне Viestnik и не одовга воспоемо псаломъ: „Во исходѣ" багтаинкаровъ зъ Америки".

Откровенный а скрытый брехачь дописователь Viestnik-а каже: що „Свобода" хвалила шизму а нападала на "унію". Прилюдно завзываю сего пôдлого писача най вкаже въ котрôмъ числѣ „Свобода" хвалила шизму? Най удовѣднить що „Свобода" нападала на унію!

Справдѣ мы есмо и будемо ворогами уніи политичной зъ ляхами, але святой догматичной уніи зъ Римомъ нѣколи ворогами не були, але вѣрными сынами. Viestnik гнѣваєсь ся же Римъ не хоче вважати за добрыхъ католиковъ редактора Veistnika и его prevelebnych опѣкуновъ, а „Свободу" и „Союзъ" уважає Римъ за католицке дѣло и по серцю святаго отця. На тоє мы собѣ заслужили а вы нѣ; галицки священники остались вѣрными Риму а ваши нѣ. Ваши уже декотрѝ запродали совѣсть, народну честь такъ, що уже бôльше нѣчого не мають на продажь.

Въ кôньци дописователь Viesnika вôдзываєсь до галицкихъ священниковъ и галичанъ щобъ не читали „Свободу". На се кажемо коротко: що псячи голоса не йдуть въ небеса.

Не справедливо авторъ статіи въ Viestniku дорѣкає намъ, що мы ширимо несогласіє мѣжь Русинами въ Америцѣ сѣємо зерно незгоды мѣжь дѣтьми одной матери. На се вôдповѣдаємо и кажемо, що мы хочемо згоды и щобъ свята братня любовь запановала мѣжь нам щобъ Русины галицкѝ и угорскѝ станули пôдъ прапоръ „Союза", щобъ признавались всюда що они не суть мадярами не словаками, не поляками, не москалями але Русинами, сынами славного 28-мо мільонного малорускаго народу. Щобъ полюбили свою рôдну мову и ей не цурались и не липли до чужихъ.

Тоє согласіє, той миръ, тая золота згода и братня любовь тодѣ водворить ся мѣжь нами въ Америцѣ, наколи Римъ вôдкличе педляровъ до краю, а угорска поліція завозве того, що днесь бересь писати артикулы и сыпати моралы, вôдсиджуваати решта кары, запертый въ Ивановôй хатѣ, зъ котрой по трьохъ мѣсяцяхъ утѣкъ до Америки.

Мы-бь не хотѣли на довго росписоватись, але мусимо ще кôлька слôвъ сказати „откровенному" але пôдъ псевдононімомъ укрытому брехачу а опôсля разпращати ся зъ нымъ разъ на завше, якъ мы сказали на самôмъ початку нашой статіи.

Авторъ, якъ се видно зъ его письма, есть завзятымъ ворогомъ св. уніи зъ римскимъ престоломъ и заслѣпленимъ противникомъ рускаго народу его самостійности національной въ загалѣ, а особистымъ ворогомъ рускихъ робôтниковъ въ Америцѣ — бо заказує читати „Свободу", котра отворила очи нашимъ тяжко працюючимъ робôтникамъ на того цента. Авторомъ той дописи есть одинъ зъ prevelebnych и протоє не дивота що въ свою трубу дує. Най послужить слѣдуючій фактъ на доказъ всего того що ту пишемо а вы рускѝ робôтники не оминѣть перечитати сіи важніи слова.

Одинъ зъ превелебныхъ вырвавъ ся передъ однымъ рускимъ галицкимъ священникомъ такъ: „Мене въ Америцѣ не обходить ничь и въ руску народну справу не бавлю ся — моє цѣле старанє есть наповнити кишеню тай тôлько". Рускѝ робôтнику, брате солодкій та дорогій! подумай та розважь собѣ: чи се задача и цѣль руского угорского священника въ Америцѣ збити гроши вôдъ бѣдныхъ людей а не положити душу свою за овцы своя? Чи не правду пише „Свобода"? И чи не ложь все тоє що они пишуть на „Свободу"?!

Оже розсудѣть и переконайте ся по чіей сторонѣ правда и потôмъ той стороны тримайте ся!

„Свобода пише рôдною, народу зрозумѣлою мовою, а Вѣстникъ и его покровителѣ пишуть калѣченою словаччиною тôлько рускими буквами.

„Свобода" має на серцю добро и освѣту руского робôтника тутъ вь Америцѣ а Вѣстникъ и его опѣкуны мають на гадцѣ збити купу грошей та опôсля въ ноги.

„Свобода пише о читальняхъ щобъ рускѝ робôтники могли де чого доброго навчити ся и щобъ рускѝ книжочки читали, а „Viestnik" пише для Русиновъ зъ угорской стороны велику часть по словацки и то зле.

„Свобода" завзываe рускихъ робôтниковъ щобъ постарались о Народный Дôмъ а Viestnik о тымъ анѣ слова не писнувъ.

Що до того начебъ „Свобода" розширяла мѣжь нарôдъ огидну брошуру „Де шукати правды" то вôтверто кажемо що се ложь и той, що ю зфабрикувавъ есть сыномъ чорта яко батько брехнѣ, а мать, котра го породила есть чортова зависть.

Сагорôчнѝ загальнѝ Зборы Руского Народнього Союза въ Америцѣ

Дня 30 мая н. ч. вôдбули ся вельми величаво сеогорôчнѝ загальни Зборы Руского нарадного Союза въ Америцѣ въ мѣстѣ Олифантѣ.

Не будемо тутъ росписовати ся подрôбно, тôлько скажемо що Русины заявили вельми значно, що рускій нарôдъ ще жіє и его сила що дня то крѣпшає помимо завзятыхъ вороговъ, котрѝ не устанно старають ся розбити „Союзъ" и тую искру любви до своего рôдного и пытамого, яка ще тлѣє въ серцяхъ нашого робочого люду— цѣлкомъ придусити. Розвôй „Союза" уже запевненый, будучнôсть его свѣтла, побѣда и осягнене своей цѣли уже не далека.

Новый выдѣлъ управляючій „Союзомъ" есть слѣдуючій:

Президѣ. Иванъ Глова
Мѣсто-предс. Теодозій Талпашь
Секретарь. о. Несторъ Дмитрôв
Касіеръ. Юрій Хилякъ.

ВЫДѢЛОВІИ:

о. Т Обушкевичь
А. Шлянта
Ф. Мурдза
К. Кобанъ
С. Федоровскій
А. Марко

ЗАСТУПНИКИ.

о. Констанкевичь
о. А. Полянскій
о. В. Молчанинь
Яковъ Гамбаль

Контрольна комісія

о. Гуловичь
Г. Гукъ
І. Даньчакъ,

заступникъ

о. Мартіякъ.

ДОЛЯ РУСИНОВЪ въ Америцѣ.

Русины, чи въ старôмъ краю Европѣ чи то въ Америцѣ неможуть ничь доброго для себе самыхъ здѣлати и яко-тако звернути на себе увагу другихъ народностей и заслужити на шанобу и поважанє. Причина сего лиха лежить у насъ самыхъ. Мы уже зъ молокомъ матери выссали собѣ взаємно не довѣряти и кождый своимъ богомъ водить ся, якъ йно тôлько котріи зъ насъ троха высше стоить одразованіємъ и троха высшимъ становищемъ понадъ простолюдиномъ въ суспѣльнôмъ житю. Се видимо якъ на образку въ старôмъ краю, де лишень двохъ трохъ людей зъ руской интелігенціи, тамъ уже є 5 партій. Длятого-то у насъ въ отчинѣ такъ погано зъ всѣхъ боковъ и Русины днесь не мають нѣякого значеня въ культурнôмъ поступовôмъ свѣтѣ и заяти почесне мѣсце мѣжь вôльными народами не мають права. Ихъ приданнôсть и сервилизмъ стягає на нихъ ще бôльшій гнетъ и загибу яко народа. Протоє небуде диводы, Єли въ Америцѣ мѣжь Русинами хлосъ, путанина идей и не приємковъ ружнородне понятіє рускости —— словомъ страшна безвыхôдность на дорогу певну, ведучу до поступу добра, свѣтла на користь нашихъ пересельцѣвъ.

Пôсля думки многихъ здавало-бъ ся, же будучнôсть Руиновъ єсть тутъ въ Америцѣ забезпечена и же Русины не дадуть ся вынародовити маючи уже теперь церквей и священниковъ, а понеже церковь и народна справа суть мôцно мѣжь собою слученѝ — отже поки буде истновати перша, не пропаде и друга. Але не такъ оно є и будучнôсть Русиновъ не певна пôдъ взглядомъ національнымъ.

Правда, суть рускѝ церкви и суть священники, — але на жаль не суть они всѣ евангельского духа, не суть однôй думки що до рускости, не суть одной патріотичной мысли и волѣ працювать для народа а вôдтакъ забезпечити єму свѣтлу будучнôсть.

Священники прійшовшѝ зъ угорской стороны тутъ въ Америку, не принесли зъ собою сюда жадного почутя рускости, несвѣдомѝ руской мовы, чуджіи рускому народу, котрымъ навѣть бридять ся, не старають ся о народню справу, тôльки о зароблене гроша черезъ вôдправу богослуженя въ рускôмъ обрядѣ и черезъ голошене друкованыхъ проповѣдей словацкимъ и мадярскимъ языкомъ. Друга часть угорскихъ священниковъ, перейшовши на православіє и протоє вôдцуравшись свого народу, неможуть и дбати про долю и добро Русиновъ и о ихъ будуще, бо они слѣпо сповняють свою собачу службу, щобъ не стратити ласки въ очахъ того, котрый имъ платить и голосять калѣченымъ церковно-росийскимъ языкомъ о могучости Росіи о однôмъ народѣ „русскомъ" о безграничной добротѣ русскаго царя а звычайно кôньчать свою промову высмѣванємъ руской мовы, руского народного „Союза" и св, уніи.

Де-жь ту можна думати о кращôмъ будучôмъ для Русиновъ пôдъ взглядомъ національнымъ? Отъ першой категоріи угро-рускихъ священниковъ нарôдъ вôдтягаєть ся бо въ церкви не чує слова божого въ своей мовѣ ôдъ православныхъ угро рускихъ священниковъ; самъ нарôдъ вôдвертаєсь по кôлькохъ мѣсяцяхъ съ погордою и каже: се humbug и якась комедія и стаєсь инденферентнымъ що до религіи а о народнôй справѣ и о будущôмъ навѣть и не снить ся бо нема кому сего обяснити.

Трета категорія складаєсь зъ галицкихъ ревныхъ священниковъ дбаючихъ о спасеніє душъ и о справу народню — та жаль мало ихъ и такъ одинъ вôдъ другого далеко, що годѣ видѣтись хоть разъ въ роцѣ.

Помимо тихъ трудностей постаранось зъ галицкой стороны о народный „Союзъ" а „Свобода" одинока руска гозета въ Америцѣ пôднесла гадку постарати ся о „Народный Дôмъ" щобъ якимъ способомъ дôйти до народнего гроша, котрого намъ треба на закладанє школъ на выдаванє газетъ и книжочокъ. И тая мозольна праця галицкихъ патріотôвъ увѣнчалабъ ся скоро хорошимъ успѣхомъ, слибъ не вороги руской справы о котрыхъ мы высше спомнули, намъ не шкодили, и не баламутили легковѣрныхъ нашихъ ще мало зрячихъ земляковъ.

Така то наша доля въ Америцѣ взглядно народной справы, а о якôись лучшой будучности пожаль ся Боже и говорити!

Чи себѣ була правда?

Мы тутъ подаемо лишень вѣсть яку учули, що до Америки мають прийти рускй монахи Василіяне вмѣсто угорскихъ священникôвъ и тіи монахи заложивши тутъ монастырь, будуть розходити ся по рускихъ кольоніяхъ и справляти свôй духовный урядъ. Днесь не можемо сказати кôлько правды въ тôмъ е, але щось мусить бути въ тôмъ, наколи угро-рускй священники страха ради василіяньского зôйшли ся на соборчикъ въ Газлетонѣ щобь порадитись що робити.

По нашой думцѣ найлучше мѣсце для василіяньского монастыря булобь въ Монгонґъ Па, котру звуть американьскою швайцаріею. Се дуже добра рѣчь булабь мати свôй рускій монастырь въ Америцѣ. Мы-бъ сей часъ послали кôлька зъ нашихъ духовныхъ до того монастыря, котрымъ що ночи снить ся же епископски мітры наче гарбузи падають на ихъ головы а о судьбѣ руского робôтника имъ и не ма часу подумати. Тамъ у тôмъ монастырю на св. горѣ переконалибъ ся о сутій, о марности сего свѣта и его вôдзнакъ а прійшлибъ до головы по розумъ: же ихъ задача есть вчити меншихъ братôвъ Христовой науки словомъ и прикладомъ и старатись о его уцивілізоване що бы йшовъ по дорозѣ поступу, добра и науки, а не бавити ся во два „ее" и „ъ" не уживати за божище, и черезъ тое не спиняти розпочатой працѣ на народнôмъ перелазѣ. Слибъ мы мали до Василіянъ не тôлько довѣріе але и зауфане, то такій монастырь дуже придавъ бы ся тутъ въ Америцѣ.

Въ такôмъ монастыри, старый священникъ мôгъ бы посвятити свои послѣдни дни житя на спасене своей души, а назбиваній гроши давъ бы одну часть на монастырь, а другу на рускй школы. Въ монастыри могла-бъ бути руска друкарня дебъ друковалася „Свобода" въ великôмъ форматѣ. Въ кôньци сказавши правду такій монастырь бувъ бы притулкомъ для руской интеліґенціи, котрой тутешній клімать перешкаджае робити и онабъ знайшла мѣжъ монастырскими мурами тихій нôчлѣгъ и харчъ вôдъ Воскресенія ажь до Успенія. При тôмъ въ монастири булабъ и церковь и разъ въ рôкъ празникъ на котрый и я що пишу тіи рядки, радо пошкандыбавъ значоки: що въ монастыри покрѣпить чоловѣкъ не тôлько душу але и тѣло.

До священникôвъ.

Гей братя по чину
Не годить ся спать.
Вже сонце съ полудня
Пора и намъ встать!
И взятись до працѣ,
Та щирого труду
Во имя добра, науки
Для нашого люду!
Зъ заранья встали инчй
Трудитись въ потѣ чола,
На означенôмъ загонѣ
Якъ пильна пчола.
До васъ отцѣ духовнй
Главы помазаній,—
До Васъ днесь я кличу
Грѣшникъ окаянный:
Майте въ серцю Бога
И вѣрнй Его олтару,
Ему приносѣть кадило
А не марному доляру!...
Зъ устъ вашихъ най вчуе
Нашъ темный людъ:
Слово правды и свободы
И оцѣнить вашъ трудъ.
А имя ваше съ похвалою
Отъ рода въ родъ,
Спôмне колись со славою
Нашъ рускій народъ!....
Днесь глаголетъ бо Господь
Чрезъ пророка свого,
Хоть незбôльшихъ сихъпро
Но черезъ мало: (рокôвъ
Для народу тутъ працюйте
Станьте на путь праву
За народный крвавый грôшь
Не робѣть забаву!....
Не мѣняйте ся церквами,
Людъ не осирочайте,
А за марнымъ бôльшимъ зис-
Якъ жидъ не вганяйте! (комъ
Въ однôмъ мѣсци посвятется
Служать Господеви
И народу на услугу,
Буть въ ночи, по дневи.
Вернѣте ся до народу,
Народъ полюбѣте!
И меньшого свого брата,
Къ серцю пригорнѣте.
Полюбѣте его мову
Яко свою рôдну,
Полюбѣте Русь-Вкраину
Хотяй днесь послѣдну.
Пригорнѣте ся до люду
Стиснѣть чорнй руки,
Вкажѣть ему путь певную
Добра и науки.
Розпознайте его муки
Его горюване,
Най вôдчуе ваше серце
Вѣкове страдане.
А не схочесь тодѣ вамъ
Пхатись у мадяры,
Анѣ пертись въ москалѣ,
За кôлька доляровъ!..
Подумайте що за сорôмъ
Продатись въ неволю,
Добровôльно, въ бѣлый день
Та маючи волю!.
Схаменѣть ся, погадайте,
Що буде день суда,
И тодѣ все явить ся вамъ,
Яко тѣнь, облуда.
Тодѣ тôлько спôзнаете
Що тимъ надгорода,
Котрй щиро працювали
Для добра народа.
Гей братя по чину
Не годить ся спать!
Вже сонце высоко
Вже намъ пора встать
И взятись до працѣ.
До щирого труду,
Во имя добра, науки
Для темного люду!
Се время, се часъ,
Богъ кличе до васъ.

Гр. Гр.

Въ справѣ заложеня читалень.

Въ старôмъ краю мало де знайдешь руске село, въ котрôмъ бы не була читальня. До той читальнѣ, чи то въ недѣлю, чи то въ яке свято — сходять ся старй и молодй, щобъ де що нового та хосенного перечитати, послухати и довѣдати ся якъ ведесь на божôмъ свѣтѣ и такъ проводять нашй люде святый день во молитвѣ и въ читаню полезныхъ книжокъ або газетъ. Читальнѣ мають подвôйну вартôсть: Уперше вôдтягають людей вôдъ розпусты и корчемныхъ забавъ, а подруге черезъ читальнѣ ширить ся наука и моральне житє мѣжъ народомъ.

Такихъ читалень треба тутъ намъ конечно и въ Америцѣ и уже крайна пора пôднести тутъ голосъ въ той такъ важной справѣ и вказати хоть мимоходомъ якъ таки читальнѣ закладати.

Отъ возьмѣмъ що въ якой мѣсцевости живеть громадка Русинôвъ немаючи ще анѣ церкви анѣ священника. Мѣжъ тими Русинами усе знайдеть ся пятьохъ и двайцятохъ що знають читати тай и писати. Тіи письменний най скажуть кôлька слôвъ заохотити: заложити у себе читальню. Хто хоче бути членомъ читальнѣ най впишеть ся до книги членьской и най заплатить вступне 50 цен. разъ на все а що мѣсяця по 25 цен. Наколи двайцять або и больше членôвъ, тогдѣ выбираєть ся предсѣдателя, секретара касієра и бібліотекаря, котрый мае мати списъ книжокъ, газетъ якіи знаходити ся будуть въ читальнѣ и то кажда понумерована.

За гроши зложеній зъ вступного зпроваджуєсь газеты и книжки съ старого краю впрость а не черезъ жидôвъ, котрй немилосерно друть.

Наколи уже все на ряду и есть вôдповѣдный дôмъ на читальню, тодѣ недѣля свята буде на правду свята и пятитка щезне а просвѣта и тверезе житє загостить утой або другой мѣсцевости. Десть церковь и брацтво — або само брацтво, тамъ мусить бути читальня. Намъ оповѣдавъ одинъ рускій молодець, котрый знае читати и писати, якъ то нашй люде обходять недѣлю де не ма церкви анѣ читальнѣ.

„Встане чоловѣкъ рано тай и креста святого ще на себе не положить, але чимъ скорше бересь набивати бочôвку пива, котру ще зъ суботы привезено. Тамъ де богато Русинôвъ въ одной мѣсцевости, то те саме вôдать ся що третя хата. Тіи уже Русины що суть розсѣяні на околицю той руской осады, йдуть каждый до свого знакомого на недѣльну гостину и такъ всѣ разомъ починають гостити ся вôдъ рана ажь до пôзной ночи и то не безъ того щобъ не побили ся и не грозили взаемно судомъ.

На такихъ недѣльныхъ забавахъ — повѣдавъ дальше молодецъ — кождый стратить до три дол. и больше.

Теперь обчислѣть тіи гроши милй читателѣ — и якая то сума зробить ся марно выкиненого гроша? За тую суму не тôлько щобъ була хороша читальня, але и власный дôмъ можнабъ купити на читальню, котрабъ вôдтягнула людей вôдъ пятики а научилабъ чогось мудрого и хосенного а люде провадилибъ моральне тверезе житє.

Гр. Гр.

До читателѣвъ „Свободы"

Зъ болемъ серця доносимо нашимъ дорогимъ читателямъ, що се послѣдне число „Свободы" котре имъ высылаемо. Не кажемо остатне, але послѣдне, бо остатне число „Свободы" буде тодѣ, якъ буде остатный день свѣта. Задля того кажемо послѣдне, бо се послѣдный разъ друкуесь въ Jersey City, а дальше слѣдуючій числа „Свободы" уже появлять ся въ Пенсильваніи въ мѣстѣ Шамокинѣ. Протое най не беруть намъ во зле наши читателѣ, сли черезъ той часъ, въ катрôмъ зробляти ся переносины „Свободы" не получать газеты во своє время.

Причину, задля котрой наступила змѣна мѣсця выдавания, не будемо подавати, бо бы забрало много писанины и мѣсця въ газетѣ. Опôсля, въ слѣдуючихъ числахъ розповѣсть ся читателямъ все а все просто и ясно. Мы знаемо уже на передъ, що вороги „Свободы" и той святой правды, котру она проповѣдала мѣжъ рускимъ робочимъ людомъ въ Америцѣ, скажуть: ого! уже „Свобода" конае — Нѣ! — кажемо мы. Правда не загине и все выйде якъ олива на верхъ. Такъ само и „Свобода" що правду голосила людямъ — не перестане выходити, хотяй не разъ прійдеть ся змѣняти мѣсце свого выданя. Хотяй священники ворогують на „Свободу и хотѣлибъ уже задармо заспѣвать „вѣчная память" — але руски робôтники, котрымъ свобода отворила очи, своимъ потомъ и кровою воскресять „Свободу" и она ще краще ме жити житємъ якъ попередь. Хотяй паперъ буде бѣлшій и инакшій, але редакторъ той самъ, напрямок и идеа та сама: просвѣщати рускій народъ и не дати щобъ дармоѣды зъ него остатну кровъ ссали! и за се вôдплачують ся погордою и смѣхомъ тому народу въ котрого жіють.

ПОЛІТИКА.

Въ теперѣшной спекотѣ мало де е що писати о політицѣ, бо тіи що сами роблять політику, то есть тіи, що крутять свѣтомъ и инакше дѣлають якъ говорять — пôйшли купати ся до лѣчныхъ водъ и вôддыхнути вôдъ тяжкой политичной працѣ. Но будь що будь таки подѣлимось хоть короткими звѣстками зъ політичного свѣта. Нѣмеччина готуеся до принятія европейской военной флоты, котра возьме участь при отвореню пôвнôчного каналу. Также Франція выслала свой военний корабль зато мае богато клопоту зъ стороны радикалôвъ. Росія хоче заняти яко свое Корею а островъ Формоза хоче видѣти независимымъ але пôдъ ей протекцію.

Тая господарка Росіи на далекôмъ Востоцѣ и тое кумство, яке теперь завязалось мѣжъ Хинами а Росією, дуже не подобаесь прочимъ державамъ а особенно Англіи. Хины теперь пукають до дверей Ротшильдôвъ, щобь позичити гроша на заплачене военного вôдшкодованя Японіи.

Въ Росіи не дуже весело. Ото старшій братъ царя есть вельми хôрый и що хвиля може скôнчить житє.

Зъ Туреччины доходять сумнй вѣсти, що турки въ Сиріи починають ворохобити ся проти христіянъ и хочуть всѣхъ вырѣзати до ноги. Въ мѣстѣ Едда напали турки на домы европейскихъ консулятôвъ и англицкій зôставъ убитый а француский и російскій легко раненый. Велике число христіянъ повтѣкало на европейски корабле щобь спастися вôдъ меча. Дервиши турецкіи священники, проповѣдають святую вôйну проти христіянъ собакъ, якъ турки звуть насъ. Зъ Бейруту также просять тамошнй христіяньскй епископы о помôчь и защиту.

Въ Швайцаріи, въ сей богоспасаемой вôльной краинѣ вôдбули ся выборы на президента и віце-президента. Президентомъ республики зôставъ выбраный по воли народу Д. Бахманнъ.

Европейски державы наперають на Султана турецкого цѣсаря, щобъ онъ зробивъ якій порядокъ въ Арменіи або щобъ ей давъ автономію. Лише одна Росія не годить ся на се, бо она не хоче щобъ якій ни будь народъ рядивъ самъ собою. Король Белгіи задумавъ продати державу Конго Франціи и позбути ся въ сей способъ клопоту. Ся держава лежить въ Африцѣ и есть вельми богата.

Въ Кривôмъ повѣтѣ чешановôмъ згорѣло 7 господарствъ и стара церковь. Шкода 7.000 зр.

ПОСЛѢДНІИ ВѢСТИ.

Похоронъ блаженной памяти Gresham-а державного секретара, вôдбувъ ся вельми величаво въ середу о 10 годинѣ рано.

Князь Гогенлоге президентъ нѣмецкого міністерства и державный канцлеръ мавъ подати ся до демісіи.

Въ New-York-у задля горяча страшного, много особъ повмерало на сонѣчный ударъ.

Повстаньцѣ на островѣ Куба, побили много разôвъ испаньске войско на глумъ..

Французке вôйско побѣдило на островѣ Мадагаскаръ.

На уграхъ спалилось мѣсто Галачь.

Въ Берлинѣ мали нѣбы то вôдкрыти заговоръ нѣмецкого цѣсаря.

Минувшого року выслано въ Росіи на Сибирь 11560 особъ: ато 7.526 мужчинъ 1715 женьщинъ а 2.239 дѣтей

Мѣсто Загребъ въ Австріи стоить пôдъ водою въ наслѣдокъ выливу рѣки Сава.

Въ мѣстѣ Живцю въ Галичинѣ була кервава война межь мѣщанами а жидами. Причина войны есть та, що мѣщане не хотять щобъ жиды мешкали въ мѣстѣ.

Шамоцкі Русины купили теперъ одинъ хорошій дôмъ на плебанію за 8 тысячъ дл. Плебанія буде мати 11 покоївъ — Славно!

На 4 Юлія с. р. вôдбуде ся торжественне посвященє церкви въ Mt. Carmel Pa.

Въ Буффало польскій костелъ св. Войцеха зôставъ замкнутый по приказу епископа.

Въ Нантикоке Па. вôдбулись дня 30 мая загальны зборы словеньского Союза, де було 163 делегатôвъ.

Село Довгополе коло Нового Торгу згорѣло цѣлкомъ.

Найкрасшу салю для забавъ и засѣдань въ мѣстѣ Олифантъ посѣдають Русины. — Славно!

Въ Поремышли будуть стадляти новый дворець.

* * *

Въ Швайцаріи дня 30 мая упавъ великій снѣгъ.

* * *

Въ Сиалѣ въ Росіи померъ Д-ръ Николай Наумовичъ, старшій сынъ б. п. Ивана Наумовича.

* * *

Kingston, N. J. дня 31 мая лютилась тутъ страшна буря, котра повирывала дерева зъ корѣнемъ, позрывала дахи, повалила комѣны зъ домовъ, поперевертала телеграфічні стовпы.

* * *

Страшный пожаръ въ Гамбургу наробивъ великой шкоды. Въ одномъ складовомъ магазинѣ занялось до 9.000 бочокъ петроліюмъ и зъ того повставъ сей страшный пожаръ.

* * *

Ческо-славяньску сноґрафічну выставу въ Празѣ отворено 15 мая о 10 годинѣ рано.

* * *

Ксьондзъ Стояловскій, звѣстный народный польскій писатель и редакторъ ,,Wienca" выдавъ карный процесъ чотиромъ латинскимъ галицкимъ епископамъ о образу чести. Цѣкавый сей процесъ вôдбуде ся въ Вѣдни.

УВАГА.

Хотячій приступити до ,,Союза" най посылають вступне и мѣсячне до касіера.

Mr. John Glowa

Excelsior Pa.

И увѣдомити секретара пôдъ адресою.

Rev. J. Konstankiewicz
144 South Franklin Str.
Shamokin Pa.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ШТОРЪ

въ

ОЛИФАНТѢ ПА.

Пôдъ зарядомъ

ГЕОРГІЯ ХИЛЯКА

Звѣстного руского патріоты. Есть се найлучше заосмотреный зô всѣхъ шторôвъ во всѣ потребні товары и всякого рода по якъ найтаньшой цѣнѣ.

Каждый тамошный Русинъ уважаючи себе правдивымъ и щирымъ патріотомъ, най спѣшить до своего руского штору. Особенно нашй ґаздынѣ най йдуть громадно! Нащо Юськôвъ, Шмулѣвъ по магати? Идѣть до свого.

ИВАНЪ ТАЛПАШЪ

Недалеко лігайского діпа въ Mt. Karmel, Pa.

Поручає любымъ краянамъ свой добре заосмотреный ГОТЕЛЬ.

Пиво, горѣвка,ликеры и цигары найлучшого сорта. Таный и выгôдный нôчлегъ Снѣданє, обѣдъ и вечера все свѣже, смачне и дешеве.

Попробуйте

РУСКА ТОРГОВЛЯ

(Creek Store Company)

415 Shamokin Str,

въ ШАМОКІНѢ ПА.

Поручає мѣсецевымъ Русинамъ и на околицю свôй богатый складъ всякого рода виктуалôвъ и майнерскихъ знарядôвъ.

Е тутъ мясо
И лопата,
Суть и скирнѣ
И гербата,

Перець, гвозды и кобасы,
Мука, крохмаль, солонина
Мыски, горшки всѣ овочи
Зеленина и сушенина.
Е чернушка,
Е петрушка.

РОДИМЦѢ!

Маю честь увѣдомляю моихъ краянôвъ що я отворивъ РУСКУ ГРОСЕРНЮ И БУЧЕРНЮ

108 Morris Street въ

JERSEY CITY N.J.

Поручаю ся ласкавой памяти всѣхъ землякôвъ

ЮСТІЯНЪ КРИНИЦКІЙ.

D OLDENBURG

ПРЕДПРІЕМЦЯ ПОХОРОНОВЪ.

77-87 Morris Str,
Jersey City N.J.

Удавайте ся въ потребѣ до него.

R. H. MORGAN
9 W. CENTER ST.
SHENANDOAH PA

ФАБРИКАНТЪ

Прапорôвъ (фан)
Хоруговъ, Одзнакъ,
Пасовъ, Шапокъ для Братствъ.

Фана для парады зъ найлѣпшого єдвабу; чотыри и пôвъ черезъ шесть и пôвъ стôпъ со всѣма приборами $25, и 26.75

Прапоры больши зъ найлѣпшой матеріи по $32.00 $35.00 $45.00 и $50.00

Пишѣть по цѣнники и по пробу до:

R. H. MORGAN
9 W. Centre Str.
SHENANDOAH, Pa.

T. TALPASZ,

ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ

РУСКІЙ РЕСТОРАТОРЪ И ГОТЕЛЬНИЧІЙ.

246
PEARL ST
SHAMOKIN, PA.

Недалеко рускои плебаніи.

Добрый вечеръ, друже мой!
— Добрый вечеръ, овате!
А куда такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!

.·.

Що за Талпашъ? Звидки онъ?
— Та-жъ краянъ нашъ милый
— У него всѣ русины
— Подкрѣпляють силы!...

.·.

— Що за брындза й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугує якъ братамъ!
— Таньо надзвычайно!

BOLESLAW SEEGER

Поручае ся ласкавой памяти краянôвъ що въ его салонѣ завсе свѣже пиво и рôжнородни напой.

Хороша саля для забавъ и братскихъ засѣдань.

168. Warren & Dodley Strs.
JERSEY CITY N. J.

РОДИМЦѢ!

Въ JERSEY CITY, на Morris street, недалеко руского сальону есть до ВЫНАЙМУ, ХОРОША ГРОСЕРНЯ И БУЧЕРНЯ ôдъ первого Юнія с. р. рентъ 20 дол. мѣсячно.

Кто хоче користати зъ нагоды най зголошуесь до насъ.

ДОКТОРЪ

H. BEATTIE BROWN, M. D.,
129 Warburton Ave.,
YONKERS N. Y.

Всѣмъ братямъ Русинамъ въ Юнкерсъ радимо въ разъ слабости удаватись до него.

До рускихъ промысловцѣвъ и купцѣвъ.

Кто хоче на бізнесѣ
Заробляти
Мусить въ ,,Свободѣ"
Свой анонсъ дати.
Чи ты швець
Чи кравець,
Чи крамаръ
Чи шинкаръ ,
Чи погребальникъ
Чи ликаръ
Чи трумняръ
Чи аптекаръ —
Дай ся оголосити,
Въ ,,Свободѣ" возвеличити,
Щобъ тя люде знали
До тебе заходжали
Твой товаръ куповали
И бізнесъ твôй поправляль.
Тодѣ будешь мати гроши:
Будешь патріотъ хорошій,
Будешь ,,Свободу спомагати
Руску справу пôдперати
А ну Кирило
А ну Стефане,
А ну Даниило
А ну Иване:
Всѣ ся оголосѣть
Най зна о васъ свѣтъ!.,

МИХАИЛЪ ЕВЧАКЪ

Рускій
— ЕДИНЫЙ —
КОНТРАКТОРЪ
и
БУДОВНИЧІЙ
— въ —
Вилксбаръ и околицѣ,

Его камѣнне пôдъ будову есть найлѣпше, а робота найтрвальша.

Будуе мосты и домы, мае власні конѣ до звозу матеріялу.

Дае керидже на похороны на весѣля, хрестины и т. і.

Мешкае
на River Side,

Недалеко Рускои Церкви.

Молись, трудись, тверезись, учись, до ,,Союза" запишись, до читальнѣ ходи! Бога въ серцю май, ближняго люби, церковь пос... ,,Свободу" читай! Русь святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавай ся! Въ льотерію не грайте, только грошь шадѣть. Братя! намъ треба ,,Народного Дому" ану скинтесь по центови! Се не запоминайте!...... Буде зъ васъ.